

Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde Daüssıla

Mustafa Karabulut¹

Daüssıla; yurt özlemi, yurt acısı hastalığı, memleket hasreti vb. anlamlarına gelir. Necip Fazıl'ın *Çile* adlı kitabının “Daüssıla” başlıklı bölümünde bu izlek işlenir. Bu kısımda yer alan şiirler sırasıyla şunlardır: “Takvimdeki Deniz, Geceye Şiir I-II-III, Yolculuk, Anneme Mektup, Gurbet, Yalnızlık, Iraklarda, Visal, Geçti Geçti, O Bahçeler, Haberci, Ebedî Taze, Hasret, Boş Ufuklar, Nimet, Kavuşmak, Ayrılık, Hicret, Vatan, Zifaf, Geçer, Aynı Nokta, Ramazan, Murad, Hayret, Gölgeler, Yalnız, Kamış.”

Yukarıdaki şiirlerde ana tema daüssıladır. Kısakürek bunu genel manada bir sığınak olarak algılar. “Tıpkı dünya meşakkatinden çekinerek annesinin koynuna sığınan bir bebek gibi, tıpkı fırtınalı havada azgın dalgalarla boğuşmadan korunaklı limanlara varmayı arzulayan gemiler gibi.” (Koca, 2015)

“**Takvimdeki Deniz**” adlı şiirde deniz imgesiyle karşılaşırız. Necip Fazıl, burada bir deniz yolculuğunu tahayyül eder. “Necip Fazıl yolculuk tutkusunu sürrealist bir yaklaşımla eşyada değişen bir rûh halinin tezahürü olarak görüyor. Kullanılmış bir takvimin üstündeki deniz resmi onu hayâl ettiği bir 'yolculuk' güdüsüyle birleştirmekte ve birdenbire bir seyahat arzusu bütün şiddetiyle hem Şairin ruhunda hem de bu ruhtan taşan hallerle eşyada kendisine bir yankı bulmaktadır. ‘Takvimdeki Deniz’ şairin ütopyası/tutkusu/özlemi haline geliyor. Bu bir çeşit empresyonizmdir. Eşya içimizdeki rûh hali ile birleşmekte bize baskı yapmakta, içimizde uyuyor zannettiğimiz duyguları birdenbire depreştirmektedir.” (Kolcu, 2013: 208)

*Hasreti denizlerin,
Denizler kadar derin.
Ve o kadar bucaksız.
Ta karşımda yapraksız
Kullanılmış bir takvim.
Üzerinde bir resim;
Azgın, sonsuz birdeniz.
Kaygısız, düşüncesiz,
Çalkanyor boşlukta
Resimdeyse bir nokta;
Yana yatmış bir gemi,
Kaybettiği alemi
Arıyor deryalarda.
Bu resim rüyalarda
Gibi aklımı çeldi,
Bana sahici geldi.*

...
*Ayırmak olmaz artık
Bir kalbi bir taraktan
Ve kalb ağlayarak
Çekilir geri geri*

¹ Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, mkarabulut@adiyaman.edu.tr

*Terkeder bu mahşeri.
Bu mahşerin içinden
O gün ben de geçtim ben,
Nem varsa evim, anam,
Çocukluğum, hatıram,
Ve ne sevdalar serde
Bıraktım gerilerde
Kaçar gibi yangından.
Rüzgarların ardından
Baktım da süzgün süzgün
Kurşun yükünü gönlün
Tüy gibi hafiflettim.
Denize hicret ettim.*

(Takvimdeki Deniz, Çile, s.222-224)

Necip Fazıl, yukarıdaki şiirini kaçış ve öte izleğinde kaleme alır. Şiirde deniz, kendisine sığımlan/kaçılan yer ve saadet vadeden ‘öte’nin sembolüdür. Necip Fazıl, bu tavrıyla soyutu somuta taşımış olur. Şair, saadet ülkesi öteyi ‘deniz’ sembolüyle karşılamayı tercih eder. (Çetişli, 2004: 209)

Necip Fazıl’ın özellikle ilk dönemde kaleme aldığı şiirlerde gece, akşam, karanlık vb. ifade ve izleklere önemli ölçüde yer verir. Bu bağlamda şairin “Geceye Şiir 1-2-3”, “Gece Yarısı”, “Akşam”, “Yıldızlı Bir Gecede” adlı şiirlerini belirtebiliriz.

“Geceye Şiir-1-2-3” başlıklı şiirlerde gece imgesi ile yalnızlık izleği yer alır:

*Kalbim bir çiçektir, gündüzler ölgün;
Gelin, gelin, onu açın geceler!
Beni yâdedermiş gibi, bütün gün
Ötün kulağımda, çın, çın, geceler!*

*Geceler çekmeyin benimçin hüznün,
Gelin siz, ruhumu tenimden süzün;
Bırakın nâşımı yerde gündüzün,
Gölgeyi alın da kaçın geceler!*

(Geceye Şiir-1, Çile, s.225)

*İnsanlar içinde en yalnız insan;
Düşün, taş duvara başın gömülü!
Ve kapan sükûta, granitten, taştan,
Mazgallı bir kale gibi örülü.*

*Gözünü tavandan ayırma ki, sen,
Üşürsün, gölgeni yerde görürsen.
Dikilir karşına, mumu söndürsen,
Ölümler içinde en yalnız ölü...*

(Geceye Şiir-2, Çile, s.226)

*Sesimi alıp da kaybetse rüzgâr,
Verse gözlerimi bir sonsuz renge!
İçimde bir mahşer uğultusu var;
Ruhumdur çağırın tenimi cenge*

*Gözlerim bir kuyu dilim kördüğüm
Bir görünmez âlem olsa gördüğüm*

*Mermer bir kabuğa girip ördüğüm
Kapansam içimden gelen ahenge
(Geceye Şiir-3, Çile, s.227)*

Necip Fazıl'ın geceyi bu kadar öne çıkarmasının sebebi yaşadığı devrin havası ve sanat tutumuyla ilgilidir. Buna şairin şahsiyet özelliklerini de ekleyebiliriz. (Özçelik, 2013: 222)

“**Visal**” adlı şiirde tasavvufi ve felsefi derinlik ön plandadır. Şiirde anlam ve fikir yoğunluğu kendini gösterir. Şiirin ilk iki mısrasında bir “kuşatılma” söz konusudur:

*Beni zaman kuşatmış, mekân kelepçelemiş;
Ne sanattır ki, her şey, her şeyi peçelemiş...
(Visal, Çile, s.233)*

Necip Fazıl, “Beni zaman kuşatmış, mekân kelepçelemiş” diyerek insanoğlunun trajedisine ve çıkışsızlığına gönderme yapar. Şair, insanın varlık dünyasında, zaman ve mekân kavramları içerisinde sanki mahpus olduğunu belirtir. “Zaman tarafından kuşatılmış ve mekân tarafından kelepçelenmiş olan ‘insan’, mevcut şartlar içerisinde, ne zamanın dışına çıkabilme ne de mekânın kelepçesinden kurtulabilme gibi bir imkânâ sahiptir. Şiirdeki ifade, daha çok felsefi ve tasavvufi bir gerçeğin tesbiti niteliğindedir. Bu fiziksel gerçek karşısında ne ‘dün’den geriye, ne de ‘yarın’dan öteye gidemeyip ‘bugün’ içerisinde sıkışan insan için, yaratıcı denen büyük sanatkâra hayran olmaktan başka yapılabilecek hiçbir şey yoktur.” (Güdek, 2005: 4)

Şiirdeki “her şeyin, her şeyi peçelemesi” ifadesinde insanın dünya nimetlerine yani madde âlemine kapılmasından dolayı mana âleminin farkına varamaması anlaşılır. Başka bir ifadeyle “masiva”ya olan düşkünlük bireyi “mavera”dan uzaklaştırıyor. “Ancak mısralarda insanlara ‘fani olan baki olanı perdeliyor görmüyor musunuz!’ gibi bir nasihat ve uyarı kaygısından ziyade felsefi anlamda ulvi bir gerçeğe işaret etmek ciheti daha ağır basmaktadır.” (Güdek, 2005: 5)

Bireyin madde-mana çatışması sonraki dizelerde de devam eder. Ben-anlatıcı, varlık âlemlerine göndermeler yaparak tasavvufi bir şablon çizer:

*Perde perde veralar, ışık başka, nur başka;
Bir anlık visal başka, kesiksiz huzur başka.
(Visal, Çile, s.233)*

Necip Fazıl, varlık mertebelerini “Perde perde veralar...” ifadesiyle verir. Perde perde âlemler/dünyalar adeta iç içe geçmiştir. Şair, “ışık başka, nur başka” diyerek mutlak varlığın varlık âlemlerinde farklı tecelli ettiğini ifade eder. Sonuçta, Necip Fazıl, daüssıla izlekli şiirlerinde de diğerlerinde olduğu gibi sanatkâr kişiliğini ortaya koyar.

KAYNAKÇA

- ÇETİŞLİ, İsmail (2004), **Metin Tahlillerine Giriş/1-Şiir**, Ankara: Akçağ Yayınları
GÜDEK, Orhan (2005), **Necip Fazıl'ın ‘Visal’ Adlı Şiiri**, Edebiyat Otağı, Sayı: 6.
KISAKÜREK, Necip Fazıl (1995), **Çile**, İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
KOCA, Osman, **Necip Fazıl Kısakürek'i Doğru Okumak**, <http://www.n-f-k.com/hakkinda-yazilanlar-ve-incelemeler/necip-fazili-dogru-okumak?print=pdf> (25.12.2015)
KOLCU, Ali İhsan (2013), **Necip Fazıl'ın Şiirinde Baudelaire Etkisi**, Kahramanmaraş Sempozyumu.
ÖZÇELİK, Mustafa (2013), **Necip Fazıl'ın “Gece Şiirleri”**, 30 Necip Fazıl, Uluslararası Necip Fazıl Kısakürek Sempozyumu, (Editörler: Fahri Tuna, Ercan Yılmaz, Hüseyin Yorulmaz), Uluslararası Necip Fazıl Kısakürek Sempozyumu, 20-26 Mayıs 2013, Konya.